

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

V državnem zboru

je bil v soboto na vrsti četrti in zadnji izmed konfesionalnih predlogov, ki jih je vlada uže zdaj predložila, da nadomestí odpravljen konkordat. Posvetovali so se namreč o urejenji vnanjih razmer kloštrov nasproti državi. Postava, katera je bila tu v generalni debati sprejeta, nikakor ne name-rava kloštrov zatreti ali jih odpraviti, ampak daje kloštom pravice, kakor jih imajo druga svobodna društva in občine, samo da si država postavno pridržuje sè svojo mogočno roko vmes poseči, kadar ko-li bi klosterska društva svoja delovanja tako obrnila, kakor nij državi v korist. To je gotovo prav. Da mnogo kloštrov, ki nimajo nobenega pomena več, katerih minih samo postavajo, beračijo pa redé se; kateri klostri se polnijo iz taciš študentov, ki ne morejo vseh osem šol izdelati, za to se uže iz šeste pobirajo, — mnogo taciš kloštrov bi bilo najbolje kar odpraviti, kakor jih je cesar Jožef mnogo odpravil, pak mu je ljudstvo za to hvaležno; to smo videli po vseh onih krajih, kjer so po Slovenskem taki klostri bili. Menih so v starih časih pač mnogo mnogo dobrega storili za kulturo in literaturo, — a dandenes delajo uže le proti kulturi in literaturi, ker časi so drugi in minih drugi.

Posvetovanje je bilo izredno mirno, še klerikalci so popustili ta dan svojo običajno srditost, da si predložena klosterska postava vendar vstop v redove obtežuje, izstop olajšuje, pridobivanje posvetnega blaga omejuje.

Prvi govornik je Chelmetzky, proti postavi. On navaja iz zgodovine, koliko so klostri in redovi za slovstvo in znanost ter za cerkev storili.

Fuchs govori za postavo. On misli, da bi se bila krajša postava, kar samo z dvema paragrafoma naredila. Čemu bi zavode iz srednjega veka, ki so se preživeli, še hranili in jim privilegije dajali? Govornik pojasnuje, kako so se v klostrih poleg dobrega in lepega tudi najgrše in najnesramnejše reči godile. — Dan denes nij več treba, da bi znanost bežala v klostre. — V Avstriji se je v zadnjih 20. letih menišstvo in nunstvo za 2596 osob pomnožilo in 184 kloštrov je več, kot pred 20 leti! Torej bi bilo celo koristno vse nove ordne prepovedati.

Pater Rainer, sam menih, govori, to se ve da proti postavi. On tarna, da se s to postavo katoliška cerkev oškoduje, on pozivlje svobodo in svobodo, kakor da bi se svoboda rajala v klostrih. On se boji, da postava hoče narediti, da bodo klostri počasi izumrli. On hvali in povzdiga vzvišenost klosterskega življenja in poklica.

Fux govori za postavo in pravi, da ko bi klostersko življenje res tako vzvišeno in najlepše bilo, kakor predgovornik pravi, morali bi mi vsi menih postati, cel svet bi se moral pomenišiti in si še neoženjenost menihov mislimo, bi s časom kar vsi ljudje z zemlje izginili. Če hočejo nekateri ljudje tiho v klostrih živeti, naj žive, slobodno jim bilo. Ali če iz svojih kloštrov ven stopajo in hočejo vse preobrniti na svetu, katerega ne razumejo mora jim država nasproti stopiti. — Mnogo je ljudi, ki samo zavoljo tega v kloster gredo, ker so leni da bi kaj drugega delali, in ki hočejo le preskrbljeni biti. Za to je vsak delavec, vsak dninar več vreden kakor tak mnih. Sicer pa spoštovanje pred onimi usmiljenimi brati, ki se žrtvujejo ljubezni do bližnjega in bolnikom strežejo in

se na bojišča v nevarnost podajo. — Kar je drugega je nepotrebno.

Dr. Oelz govori proti v precej neotesanem tirolskem tonu. On trdi, da ljudstvo hoče klostre, da vre v klostre. Potem se nepoklican sklicuje na Slované, ki bodo po njegovem mnenji proti tej postavi.

Dr. Hoffer govori še za postavo in potem se sprejme konec debate. Generalna govornika sta Krzeczunowicz in Held. Prvi pravi da postava preveč po policiji vpije in nij svobodnostna, drugi odgovarja.

Dr. Razlag ima kot poročevalec zadnjo besedo in v jako obširnem govoru zagovarja postavo in pobija razloge onih, ki so proti njej govorili. Po cerkveni zgodovini — pravi — redi nijso podloga cerkvi, tudi ne spadajo k hierarhiji, da si imajo historičen pomen. Kasneje so se spačili. In če pater Rainer svetega Bernarda za podporo svojih trditev navaja, dovolil bi si jaz omeniti izrek sv. Bernarda: „spačen kloster se more skoro samo s tem popraviti, da se do tal uniči.“ Za cesarja Jožefa je bilo v Avstriji 2.000 kloštrov in nij res če se pravi, da je klostre odpravil. On je reformo skromno izvrševal in ostalo je po njem še 1523 kloštrov. Pač pa je nove fare ustanovil, s čemer je človeštvu boljše usluge naredil. In za to je posvetno duhovenstvo spomin cesarja Jožefa preko pol stoletja jako čislalo. Država daje klosterskim zavodom pravice korporacij, daje jim pravo jurističnih osebnosti, ona ima administrativno zanimanje ob obstanku teh zavodov, in za to mora pravico imeti, da svojo besedo vmes vloží, ako država neče popuščati svoje najvišje oblasti.

„Vsaka človeška naprava ima dve strani: slabo in dobro. Jezuitovski red se je pač

Listek.

Nasledki prisilnega celibata.

(Spisal Cismontanus.)

(Dalje.)

Dosta naj bo teh papeških umazanostij. Navesti hočem le še tri, štiri karakteristične citate o razmerah papeškega življenja tiste dobe. Palingen Manzolli v svojem „Zodiacus vitae, Capricor. 818“ poje: „Cuncti luxuriae atque gulae, furtisque dolisque Certatim incumbunt . . . Pontifices nunc bella juvant, sunt caetera nugae; Nec praecepta Patrum, nec Christi dogmata curant. Jactant se dominos rerum et sibi cuncta licere.“

Baptista Mantuanus, general menihov karmelitov, v svojem spisu „de calamitate temporum“, lib. III. milo toži:

„Pontificalia tecta Colluvies scelerum, . . . venalia nobis Templi, sacerdotes, altaria sacra, coronae, Ignes, thura, preces, coelum est venale, Deusque.“

Rimljani so se maščevali s tem, da so v papeže metali puščice, enake sledeči, ki tri nezmotljivce zadeva:

„Sixtum lenones, Julium tenere cinaedi, Imperium vni scurra Leonis habet.“

Spomina vredna je tudi naslednja Petrarkova apostrofa do Rima:

„Scuola d' errori e tempio d' eresia,
O fucina d' inganni, o prigion d' ira,
Di vivi l' inferno!
Putta sfacciata, e dove hai posto speme?
Negli adulteri tuoi, nelle malnate
Ricchezze tante?
Nido di tradimenti, in cui si cova
Quanto mal oggi per il mondo si spande.
Di vin serva, di letti e di vivande,
In cui Lussuria fa l' ultima prova,
Or vivi sì chi a Dio ne venga il lezzo!“

Spričevalo sv. Brigitte, ki ga celo rimsko-pobožni Jaran ne more in ne sme zavreči, da si je res umazano, ponavljamo iz postne meditacije. V četrti knjigi (pogl. 33) njenih od dveh cerkvenih zborov potrjenih razodenj govori sam Jezus Krist od

nevzdržnosti celibatarjev tako-le: „Canonici et presbyteri etiam . . . nunc manifeste laetantur ex eo, quod meretrices eorum, intumescere ventre, cernunt inter alias ambulare. Nec etiam pudet eos, si ab amicis eorum dicitur eis: ecce, domine, cito natus erit vobis filius vel filia.“

Do sedaj smo navajali spričevala cerkvenih zborov, očetov, svetnikov in zgodovinopiscev, katerih noben katolik ne more tajiti; predno končamo to dolgo in neprijetno razpravljanje, bodi nam dovoljeno citirati dva, tri dokumente druge vrste.

V začetku 14. stoletja bila je demoralizacija celibatarskega duhovništva tako ogromno nesramna, da so se farji celo drznili zahtevati privilegije za svoje priležnice. Robert Anžuski, kralj napolitanski, ki je potreboval pomoči duhovništva za vzdržati se na prestolu, dovolil je duhovskim konkubinam, da nijso spadale pod deželsko, nego pod duhovsko sodnijo ter

posvetil podučevanju mladine, pridigarstvu, in mnogim dobrim namenom. On je tudi mnogo udov, slavnih in izvrstnih misijonarjev izposlal v tuje in oddaljene dežele. To so njegove dobre strani. Ali jezuitovski red ima tudi svoje slabe strani. On je narodno literaturo, kjer je šolo v svojo oblast dobil, nekoliko uničil, nekoliko ne pospeševal. Posebno slovanski narod se nema veseliti blagotvornega delovanja jezuitovskega reda, kajti jezuitje so bili, ki imajo bistveni delež na poginu Poljske, ker so nevarno strankarstvo med posameznimi narodi vzgojili. — Ako se je reklo, da se nadzorovanja kloštrov ne ujemajo z državnimi osnovnimi postavami, opozorujem na to, da so vsi javni zavodi, šole itd. podvrženi nadzorstvu države, in klostri tudi niso nič drugega, nego korporacije.

„Iznenadil me je izrek g. dr. Oelza, da zbornica nij kraj, ki odločuje kaj je prav in ne prav; vidi se mu torej da on prosi absolutizma. Čudim se še bolj čuti to od zastopnika kmetskih občin tacega prebivalstva, ki je bilo stoprv pred četrtinko enega stoletja rešeno robote in desetine in je stoprv od tega časa človeške pravice dobilo. — Od g. patra Rajnerja je bilo povedano, da načelo svobode zahteva, ka se ta postava ne sklene, da ne pridemo navskriž z načeli svobode in državnih osnovnih postav. Ali svoboda je le pravno upotrebljevanje tega kar pravica dovoljuje in to je kar določuje okrog naših prav in dolžnostij, dokler ne škodujejo pravicam kakega drugega. — Jaz menim, da je ta ugovor menj odkritosrčen, nego le preračunjen na efekt. Kajti nihče ne bode trdil, da se more pri ljudeh še o svobodi govoriti, ki se s tem nesrečne čutijo, ker morajo skupaj stanovati. Tudi jaz želim prospeh klosterskih družeb, da bi se te sporazumele z naprednimi prizadevanji 19. stoletja. Kajti sicer jih bode po mnenji mnogih človekoljubov železno kolo svetovne zgodovine i brez naše pomoči uničevalno prekorajilo. — Kar pa tiste gospode zadeva, katerim se ta postava premalo odločna zdi, hočem jih samo opomniti izreka: „boljša stvar je sovražnica dobre stvari“.

Pri glasovanju se po tej generalni debati postava sprejme z veliko večino. Za njo so glasovali (izvzemši pravnarjev) tudi

naši slovenski poslanci, kakor je prav in samo ob sebi razumno. Tudi Rusini in trije Poljaki so za njo glasovali.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 27. aprila.

O zadnji seji **državnega zbora** poročamo na prvem mestu. Prihodnja seja bode jutri v torek. Razen drugih predlogov v drugem branji se menda nadaljuje specialna debata, pri kateri bodo skrajni levičnjaki stavili odločnejše popravke v postavi glede vnanjih razmer kloštrov do države. Uže zdaj pa moremo reči, da bode postava sprejeta po Razlagovem poročilu.

Nadvojvoda **Albrecht** je bil te dni v Zagrebu ter je ogledal celo garnizono, kasarne, kadetovsko učilišče, vojaško bolnišnico in druge vojaške naprave.

Odbor za cerkveno-politične postav **ogerske** zbornice je naročil komiteju sedmerih udov, naj izdela zakonsko osnovo o civilnem zakonu in pa red posvetovanja za odbor. V ta komite so voljeni Tisza, Joanović, Hofman, Aladar Molnar, Anton Zichy in Nikolić.

Vnanje države.

Francoski miniser predsednik Broglie zna tako izvrstno intrigrirati, da se mu zna posrečiti, da v monarhično majoriteto spravi zopet slogo, in da na ta način dohoda večino za glasovaje o konstitucionalnih postavah. Ta misel je tem bolj opravičena, ker se „Independance belge“ in Pariza piše, da se tamo širi govorica, da se je med Mac-Mahonom, Brogliejem in pa med legitimistično desnico, ki je bila zadnji čas tako uporna, naredilo poravnanje na podlagi „anonimitete republike.“ Pod to skrivnostno besedo se pač nema nič drugega razumeti, kakor da Mac-Mahon izgubi naslov predsednika republike, ki ga je dobil 20. novembra pr. l. po članu I. prorogacijskega zakona, in da namesto tega dobi naslov „septenatni predsednik“ ali „šef ekekutivne oblasti.“ Te limanice od Brogliejeve strani pa so namenjene menda samo takim legitimistom, ki bi bili tudi z orleanistično monarhijo zadovoljeni. Glavni legitimisti, kakor so la Rochette in Lucien Brun — ti pa teško, da bi šli na lim kabinetovemu šefa. „Köln. Ztg.“ se iz Pariza piše, da so imeli preteklo sredo legitimisti zares sejo, v kateri so se o vojnem planu pogovarjali. Med drugim se je izreklo prepričanje, da se zna pridobiti cela desnica, ako grof Chambord stvar sam v roke vzame ter povelja daje. Zbor se je nadejal, da stopi Chambord zaradi resnosti položja iz svoje dosedanje pasivnosti ter da

prevzame direkcijsko svojo stranke. Ako se to zgodi, pride grof te dni v Versailles.

Italijanski klerikalni list „Gazzetta d'Italia“ spominja Pija IX. na celo vrsto grehov. Da katolišk časnik kaj takega stori, to je pač pomenljiva smelost. Splošno zanimanje, ki se ima dandenes za katoliško cerkev v celi Evropi, naj opraviči, da vzamemo iz onega zatožnega pisma nekaj stavkov. Vatikanski kronist piše: „Noben papež, kar jih je dozdej bilo, nij bil še tako revolucionaren, kakor denašnji; on je uzrok, da se je Italija vzdignila, on je pospešil zaradi reakcionarne premembe mišljenja, da se je Italija zedinila. On je podrl staro, veličastno svetno poslopje papeštva s tem, da je stopil v opozicijo proti gibanju, katero je on proizročil. Svoje proteste je s tem ob vso veljavo dejal, da je po 20. septembru še ostal v Rimu, in je s tem pripomogel do konsolidiranja italijanske sloge, katere bi se bila, ko bi on bil šel iz Rima, morebiti zopet razrušila. Na religioznem polji pa je bil še večji revolucionar — toži dalje duhovni časnikar — kakor na političnem, kajti z geslom: „cerkev sem jaz!“ je naredil to v absolutno monarhijo, je pripustil ultramontanski in brezobzirni stranki neomejeno vmešavanje v njene notranje zadeve, liberalne elemente pa je iz nje izbacnil. On je razdejal slogo katoliške cerkve, ki je toliko let obstala. Dokler papež živi, se bode katoliška cerkev vedno bolj rušila, ako bog ne pomaga!“

V **nemškem** državnem zboru se je postava o cerkvenih služabnikih v tretjem branji nespremenjena sprejela, po hudi debati, in sicer z 214 glasovi proti 108. Tudi tiskovna postava se je sprejela, socialni demokrati so bili zoper. Civilni zakon se na Pruskem vpelje z 1. oktobrom.

Cesar je v nedeljo sam sklenil državni zbor. Imenoval je vojaško postavo najvažnejši sklep državnega zbora, porok za varstvo domovine in evropskega miru.

Dopisi.

Iz Trnovega na Notranjskem 17. aprila. [Izv. dop.] Urejenja zemljičnega davka tako, da se nikomur krivica ne bo godila, nego da bo vsak le toliko obložen, kolikor istinito po velikosti, dobrosti, legi itd. njegovega posestva nanj spada, je posebno v naši deželi vsak davkoplačevalec željno pričakoval. Kajti, da je te reforme trebalo, kaže očitvidno odpisovanje previsocega davka. Nij nas tedaj iznenadilo veliko zanimanje od vseh strani, ko je vlada dovršeno tarifo razglasila. Posebno pri nas so bila razgovarjanja o tej zadevi v nekaterih od kmetov

jih je imenoval cerkvene služabnice: „concubina clerici servitrix ecclesiae“. A one nijso bile zadovoljne s tem privilegijem. Farji so bili takrat davkov prosti, in njih konkubine so zahtevale tudi za-se to oproščenje. A kralj Alfonz Aragonski, ki nij bil tako pobožen in farške podpore nij potreboval, jim tega nij hotel dovoliti, nego jih je zavezal k plačevanju davkov in je naročil škofom izvršitev tega ukaza, kise še zdaj shranjuje v Napolji v arhivu grofovske zbornice. Pisan je leta 1446 in ima naslov: „Introitus pecuniarum residuorum focularium concubinarum presbyterorum et diaconorum.“ Glasi se tako-le: „Alphonsus etc. Reverendis in Christo patribus, episcopis, consiliariis et fidelibus nostris dilectis gratiam et bonam voluntatem . . . Nos certiorati, quod mulieres, quae sunt concubinae eorumque sacerdotum seu clericalium personarum, non solverunt

nobis et nostrae curiae dictum decatum pro annis tribus. Eapropter vestras paternitates hortamur, quatenus omnes praedictas concubinas sacerdotum et clericorum sistentes in vestris diocesisibus, quoniam tutela clericali satagunt se tueri, ad solvendum dicta jura focularium . . . cogatis et compellatis per omnem coercionis modum.“

Klavdij d' Espence v svojem komentarju k prvemu poglavju Pavlovega lista do Tita pravi, da so škofje iste dobe duhovnom dopuščali živeti s priležnicami, samo da so njim (škofom) plačevali neki davek; dovspele so celo do take nesramnosti, da so konkubinatovo takso terjali tudi od tistih redkih duhovnov, ki priležnic nijso imeli. Rekli so, naj jih pa imajo, ako hočejo. „Turpissimum, quod et clericos cum concubinis, pellicibus et meretriculis cohabitare liberosque procreare sinunt, accepto ab eis, atque adeo alicubi a continen-

tibus, certo quodam censu. Habeant, ajunt, si velint.“

In Kornelij Agrippa v knjigi „de vanitate scientiarum“ pravi, da zabranivši duhovnom pošteni zakon, prisilili so jih k nevzdržnosti in raje so hoteli, naj infamno živé s konkubinami, nego z zakonsko ženo, in to v nekaterih krajih zato, ker so škofje od priležnic dobivali večji dobiček. „Beremo“, nadaljuje, „da se je neki škof pri neki pojedini bahal, da ima v svoji škofiji enajst tisoč konkubinarskih duhovnov, ki mu plačujejo vsako leto enajst tisoč zlatih škudov.“ Na Francoskem, piše Henrik Estienne v svoji apologiji za Herodota, plačevali so farji vladi neki davek, da so bili vojaškega vkvartiranja prosti, da ne bi vojaki jim konkubin zlorabili.

Preiskavanja samostanov v 16. stoletju dala so najjasnejši dokaz o nerednostih menihov in nun, katere nerednosti so uprav nasledki prisilnega celibata. V av-

mnogobrojno obiskanih zborih jako živahna. In to ne brez uzroka. Tarifa je jako visoka, kajti oziralo se je pri sestavljanju svot za čisti dohodek bolj na nasvete g. referenta, kateri je naše kraje samo od daleč videl in jih sploh ne pozna, ker nij domačin, nego na predloge domačih mož, kateri so bili pri okrajni cenilni komisiji. Lehko razumljivo je tedaj, da se stroškov, katere ima kmet pri obdelovanju polja, klimatičnih in raznih drugih okolnostij nij tako v poštev jemalo, kakor bi trebalo, da bo davek v istini pravično razdeljen, kar se valjda s to reformo doseči hoče.

Trebalo je se proti tarifi, katera bi bila vrlo krivična, v postavno danem obroku pritožiti in v ta namen se je združilo 9 občin, zastopajočih 33 vasij in eno graščino. Izdelovanje pritožbe se je izročilo g. Dzimskemu v Ljubljani, kateri je dani mu nalog vrlo dobro izvršil. Popisal je razmere našega kraja izvrstno in tehtno dokazal, da je cena povse previsoka. — Najbolji dokaz, da tarifa nij pravično sestavljena, navel je sklicevaje se na §. 10 postave. V tem §. je izrečeno, da referent mora biti deželan in jezika, katerega narod govori, popolno zmožen. Tu je vlada, kakor smo uže navajeni, postavlo vestno vršila, kajti postavila nam je za referenta moža, kateri niti domačin nij, niti ne govori slovenski! Kake pojme ima on o našem polji, akoravno je znabiti strokovnjak na svojem mestu, kažejo najbolje nasveti, katere je stavil. Bili so še višji nego vladna tarifa, katera je tako previsoka! In sedaj se je baje pritožil, da je vse preniško stavljeno! Tacega moža nam je tedaj vlada dala, in potem naj bi se pravično razmerje davkov uresničilo? Ako se edino to v poštev jemlje, mora se celi dosednji elaborat zavreči, kajti bila je nepostavnost.

G. Dzimski je, kakor sem uže omenjal, pritožbo dobro izdelal. A baš pri §. 10, na katerega se najboljše naslanja, je nedosleden, katera nedoslednost se naravno i na pritožujoče se občine razteže. Referent mora govoriti deželni jezik, pravi §. in v pritožbi se g. referentu ta znanost odreka. Vendar je pritožba pisana v nemščini! Dokaz, da je deželni jezik nemški — ka-li? Nemška pritožba in pa v njej predbacivanje vladi, da nij spoštovala §. 10 dotične postave — to

preveč v oči bode, da ves utis, kateri bi razni temeljiti razlogi učiniti morali, izgubi na veljavi. — Nov dokaz, kako vlada spoštuje postave, katere govore o ravnopravnosti. Razvidno je pa tudi, da se naši župani, ki so se v nemško uradovanje zaljubili, vedno bolj približujejo cilju — nemumnosti.

Iz Bučke pri Raki 23. aprila. [Izv. dop.] Prav ugodno vreme imamo sedaj Dolenjci; ako nas bog ujme varuje nadejati se je dobre letine. Posebno pričakujemo veliko sadja, ker sedaj zelo cvete. Samo bolezen silno razsaja, posebno v bližnji raški fari, kjer imajo uže, kakor se sliši, v tem mesecu nad 20 mrličev večidel pri srednji starosti. Koze in doberci močno razsajajo. Čujemo, da je tudi raška šola zaradi nalezljivosti boleznij zaprta; tudi so vsa shodališča ljudij, kondukti mrtvih in procesije prepovedane. Kljub tej prepovedi je raški župnik pretečeni ponedeljek procesijo na Studenec peljal, pri kateri se je obilo ljudij sešlo. To se samo po sebi razumeva, da ne iz ljubezni do bližnjega, nego iz cerkvenega dobičkarstva, kajti poslal je svojega ljubčka nekega Bana, kateri mu je nad dvajset goldinarjev nabral za to shodišče. Mislimo da take nepotrebne beračije naj bi bile tudi prepovedane. Žalibog da prost kmet misli, da fajmošter vse sme storiti. Ta berač. kateri je tudi do mene prišel, nagovarjal me je, naj vsaj toliko darujem, da bode za pevke in orelavca; zatorej sem radoveden, kakšna maša se je vendar popevala, ki bi veljala celih 20 gld. Vi gospod raški učitelj, Vas prosim, naznanite nam ono mašo, morebiti da bode za „slovensko glasheno Matico“ primerna.

Naš vrli državni poslanec g. Pfeifer si je zopet neizbrisljiv spominek na blagost cele dolenjske dežele vpisal, ker nam je tako izdatno pomoč za napravo kmetijske šole za Dolenjsko pridobil. Slava Vam, naš državni poslanec, in hvala v imenu cele Dolenjske!

Po naših mislih bi bilo posestvo raške graščine najpripravniji prostor za to šolo, kajti ona graščina ima stanovanj, zemljišč, vinogradov, travnikov, hoste dovolj in je tako središče. Samo to se bojimo, da bi sedanji lastnik te graščine ne poslušal svojih oskrbnikov pri prodaji, ako bi se slavni deželni odbor v kupčijo te graščine pregovoril, kajti

prepuščati. Nadalje pravi, „da so komisariji poročali vse, kar so v 144 samostanih bili videli, a da so vmes take ostudnosti, kakoršnih se nijso mogle goditi niti v Sodomi in Gomori.“

K sklepu neprijetnega naštevavanja in pripovedovanja tolikanj žalostnih faktov, vprašamo naše čitatele: Ako bi ne bilo postave prisilnega celibata ali neoženjenstva, tedaj ako bi bili duhovni pošteno oženjeni, ako bi mogli in smeli biti zakonski možje ter skrbni, ljubeznjivi očetje, je li moči misliti, da bi se bile godile tako nesramne, katoliškemu duhovništvu nečastne, sramotne nerednosti in razudanosti? In ali ne bi se jih še dan denes mnogo mnogo manje godilo, nego se jih v istini godi? Ali so protestantovski, pošteno oženjeni dušni pastirji morebiti tudi takovi? Nikakor ne, in še rečem, nikedar nikoli nikjer ne!

(Dalje prih.)

ondi kakor se sliši oskrbuje večidel Slovencem neprijazen duh.

Domače stvari.

— (Umr1) je 25. t. m. gospod Jan. Nep. Kham, oče znanega narodnega gostilničarja čitalniškega, star 68 let.

— (Odlikovanje.) Cesar je podelil učitelju Matiji Potočniku v Kranji srebrni zaslužni križ kot pripoznanje koristnega delovanja pri ljudskem učiteljstvu.

— (Odlikovanje.) „Soča“ piše: 21. in 22. je praznoval gozdarski načelnik g. Thieriot svojo 50letnico. 20. zvečer mu je godla goriška godba serenado, 21. dopoldne pa so se mu poklonili vsi domači in drugi uradniki ter načelniki vseh tukajšnjih uradov. Vsi uradniki, ki spadajo pod njega iz Primorskega, Istre, Dalmacije so mu poklonili krasen album. Prišel je bil sem nalašč sekcijski chefpoljedelskega ministerstva, rudarski svetovalec Lipold iz Idrije in več drugih odličnih oseb; sekcijski chef mu je prinesel imenovanje za dvornega svetovalca. Ob 3. uri popoldne je bil obed za 70 oseb, uradnikov in drugih goriških honoracij; mej obedom godla je vojaška godba in toastiralo se je na cesarja, na jublanta, na grofa Lanthier-ja po slovensko in druge; zvečer je bila veselica pri Catteriniju in 21. je bilo streljanje ná tarčo in popoldne izlet z mestno godbo v Panovec. Gospod Thieriot, jako pravičen, delaven in izveden gospod je v resnici zaslužil to ovacijo, katera uže sama na sebi kaže, kako ga ljubijo njemu podložni uradniki.

— (M. Hojsak) v „Slov. Nar.“ uže mnogokrat práv natančno naslikani veleurednik „Kärnt. Blatt-a“ je na kol ná nos dobro mu koroško središče in uredništvo zapustil ter šel na Dunaj, kjer bode nekda sourednik „Vaterlandov“ postal. Kakor smo veseli, da nas je zapustil, tako ob enem „Vaterlandu“ čestitamo, da si je pridobil tako Slovanom sovražno moč.

— (Nova knjiga.) V tiskarnici družbe sv. Mohorja v Celovci je prišla na svetlo važna knjiga „Abecednica“ s podobami za čitanje i čtetje. Risal i spisal And. Fr. Žnidarčič, vikar i c. kr. okr. šol. nadzornik tolminski. „Abecednica“ ima 22 čednih podob, s katerimi se lahko v petih, šestih dnevih čitati (brati) nauči. To bo veliko polajšanje za učitelje in učence. „Abecednica“ velja v tiskarnici družbe sv. Mohora 30 kr. avst. velj.

— („Kratek poduk o zemljišči“) se imenuje mala, 16 strani obsegajoča, prav lična knjižica, izdana od strane občeznega zelo marljivega slovenskega pisatelja na vojaškem polji, gospoda c. kr. stotnika Andrej Komelj-a, ki je ravnokar v tiskarni družbe sv. Mohora izšla in bode gotovo slovenskim vojakom v izdatni poduk služila. Na to malo, posebno glede obilne množice razkladeb oro-hidro in topografično terminologičnih izrazov prav bogato delce tem bolje opozorujemo, ker bi moglo ob enem tudi dobro služiti ljudskim šolam.

— (Tepež) je bil v nedeljo ponoči na starem trgu pred Jurkovčevo žganjarijo. Eden je teško ranjen, da so ga morali takoj v bolnišnico nesti, kjer bode teško okrevati. Čudno je da zopet nij bilo nobenega policaja blizu.

strijskih dednih deželah ukazal je cesar Ferdinand I. preiskati samostane leta 1563 in rezultat je bil, da so v 122 samostanih s 436 menihi in 160 nunami zasledili in našli 499 (štiri sto devetdeset in devet) vzdržanih priležnic 55 omoženih žensk in 443 meniških in nunskih otrok. — Angleški zgodovinar Burnet v svoji historiji reformacije, pisanej vsled ukaza samega parlamenta po avtentičnih dokumentih, piše, „da se je pri preiskovanju nahajalo stamostanov, v katerih so bile vse nune „v interesantnem stanu“ (izraz angleški). Vendar, nadaljuje, molčali bomo od tacih neredov, da ne napolnimo svoje zgodovine s pripovedovanjem tacih razudanostij. A nij moči, nerednostij tacih žensk, razbrzdanosti njih izpovednikov, popačenostij opatov in menihov, ki so se pogrezovali v vsakoršne nesramnosti z očitnimi blodnicami in z omoženimi ženami, moči nij, pravim, tacih rečij pozabljenosti

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne.“